

Utazás papírhajókkal

Krúdy Gyula: Szindbád, Nemzeti Színház

„Nem irigylem a színpadtakarítókat” – ezzel a sóhajzással állt fel a mellettem ülő néző a Szindbád előadás végén. És ez a mondat jól összegzi, hogy mi az – egyik – nagy baj a Nemzeti Színház karácsony előtt bemutatott darabjával. Túl sok minden van a színpadon, fuldoklunk a színházi eszközökben, főleg a triviális szimbólumokban: papírhajócskák, sírok, lepedők, a főhős kezében pedig óriási vitorla lengedez. Túl sok a sóhaj, a vád, túl sok a mindenhol felcsendülő női hívószó: Szindbád, Szindbád, Szindbád! Sok a zongora, sok az utazást mímelő forgó díszlet. Őrjítő a narráció – annyi mindent kell elmondani (rádióbemondó stílusban, három órán át folyamatosan), amiről Vidnyánszky Attila rendező azt gondolja, nem értjük meg a párbeszédéből és a gyakori monológokból: az előadás egésze gyermekként kezeli a nézőt. És ezzel pont a lényeg tűnik el, a Szindbád-történetek és a Huszárik-film zsenialitása: az a pasztellos merengés életről, halálról, szerelemről, amiben annak ellenére nincs semmi közhelyes, hogy bárki számára átérezhető.

És ami sejthető volt, hiszen szinte reménytelen vállalkozásnak tűnik a Szindbádot a színpadon megjeleníteni: eltűntek a történetekből a színek, az illatok, az ízek. Nem csap meg minket női

FOTÓ: SZIGETVÁRY ZSOLT MTI

hajlatok pállottsága, nem halljuk a hó ropogását, nem látjuk a hajnal derengését, nem érezzük az egyszerű borok karcosságát és a halál rozmaringillatát. Mert itt mindezeket kiabálják, eljátsszák, jó színészek rosszul. Nem tudnak nem ripacskodni – Mátray László, Udvaros Dorottya, Nagy-Kálózy Eszter, Szűcs Nelli, Bodrogi, Reviczky és sorolhatnám –, amikor egy folyton forgó díszleten töksötétben kell percnként meg-

Szindbád hatalmasan összeüti a két tenyerét az első sorban. Mások is tapsolnak, és hangosan klabál valaki hátul.

Krúdy Gyula: Szindbád és a színész

őrülni. Miközben az egésznek van egy végtelen monotonitása, és az előadás után szinte visszaidézhetetlen bármelyik pillanat.

Vidnyánszky víziója – a Szindbád a színpadon, még inkább: „a” Nemzeti színpadán – nehezen kivitelezhető ötletnek tűnt. És mint az ilyenek általában, ha nem a legegyszerűbb módon valósulnak meg, belefulladásba akarásba. Lehúzza őket a szándék, hogy a zseniálisat még zseniálisabbá tegyék, és ilyenkor bukkanhatnak felszínre a papírhajók.

KERTÉSZ ANNA